

NGUYEN VAN NAM

LEŚNICTWO I PRODUKCJA DRZEWNA W DEMOKRATYCZNEJ REPUBLICE WIETNAMU

Demokratyczna Republika Wietnamu ma dogodne warunki geograficzne i klimatyczne dla różnorodnej produkcji roślinnej. Temperatura nie spada na ogół poniżej $+16^{\circ}\text{C}$, a średnia kształtuje się nieco ponad 30°C . Opady są obfite. Dlatego wybrzeża morskie i najwyższe wzniesienia, niziny i wyżyny pokryte są bujną roślinnością¹. Spośród całego obszaru kraju — 15 875 tysięcy ha, na dżungle i lasy przypada 11 180 tysięcy ha, czyli 70% ogólnej powierzchni².

Użytki leśne zajmują 5 620 tysięcy ha, w tym 150 tysięcy ha traktuje się jako niedostępne. O wartości lasu decydują relacje lasu sadzonego, meliorowanego i pielęgnowanego do ogólnej powierzchni. Od 1959 r. relacje te kształtują się coraz to korzystniej³.

Posuwając się od wyżyn ku nizinom znajdujemy zespoły drzew coraz szlachetniejszych. Na nizinach poza palmami znajdujemy drzewa kokosowe i bananowe, cytrynowe i pomarańczowe, kosztowne drzewa użytkowe i dekoracyjne. Najniższą wartość reprezentują drzewa obrastające brzeg morski. Drzewostan DRW jest reprezentowany przez 200 rodzajów oraz 12 tysięcy gatunków drzew i stanowi wielkie bogactwo kraju.

Jednakże aż do końca lat pięćdziesiątych bogactwo to było w nikłym stopniu wykorzystywane bądź nawet marnotrawione. Wśród dżungli, lasów i obszarów zadrzewionych szlachetnymi gatunkami gnieździła się ludność chłopska trudniąca się rolnictwem samowystarczalnym. Agrotechnika była niezwykle prymitywna, nierzadko wypalano las, aby na wypalenisku siać i sadzić dla własnych potrzeb. Las uzupełniał żywność, dostarczał materiału do budowli, do wyrobu narzędzi i na opał. Natu-

¹ G. Viers, *Geographie des forêts*, Paris 1970, J. Delvert, *Geographie de l'Asie du Sud-Est*, Paris.

² Nhân Dân, 27 I 1970, s. 2.

³ Przytaczamy dane oficjalne Urzędu Statystycznego DRW z 1958 r. opublikowane w Yearbook of Forest Products Statistics 1961 Rome, FAO, s. 126. To samo źródło z 1968 r. s. 133 podaje nieoficjalne dane za 1958 r., według których użytki leśne wynoszą 8 850 ha.

rainy, nie meliorowany i nie pielęgnowany las tylko w rzadkich przypadkach dostarczał 2-3 m³ masy drzewnej z 1 ha. Produkcja towarowa rolniczo-leśna była skoncentrowana w nielicznych, wielkich gospodarstwach kapitalistycznych⁴.

Po przejściu rządów przez władzę ludową przeprowadzono reformę rolną i leśną. Użytki rolne zostały podzielone między gospodarstwa państwowe i spółdzielcze. Rok 1959 stał się początkiem znacznych przemian w całej gospodarce, także i w leśnictwie.

Ważniejsze kierunki przemian w gospodarce leśnej DRW są następujące: 1) włączenie gospodarki leśnej w ogólnonarodowy plan rozwoju całej gospodarki, 2) prowadzenie tej gospodarki na zasadach nowoczesnych, naukowo-technicznych, 3) zastępowanie w skali narodowej lasu naturalnego lasem sadzonym, 4) racjonalna eksploatacja lasu, 5) rozwój przemysłu drzewnego.

Wypracowano pierwsze koncepcje planu perspektywicznego, które przewidują racjonalne ramy rozwoju gospodarki w dżungli i w lesie tropikalnym. Skonkretyzowano i oddano do realizacji plany pięcioletnie⁵.

Opracowując plan rozwoju leśnictwa na pierwszą pięciolatkę 1960 - 1965 postawiono wyraźnie cztery cele: las powinien dostarczać gospodarce, budownictwu i przemysłowi najbardziej 'wartościowego surowca, powinien chronić pola uprawne, pola ryżowe i sady przed szkodliwymi wiatrami, łagodzić klimat oraz chronić obszary zagrożone, zwłaszcza wzgórza, przed erozją, wreszcie las powinien służyć celom obronnym, w razie potrzeby dawać schronienie wojsku i ludności⁶.

Realizacja każdego z tych celów wymagała głębokich, ukierunkowanych i szybkich badań naukowych. W szczególności eksponowano badania nad glebą celem właściwego doboru rodzajów i odmian drzew, które powinny być w przyszłości sadzone. Warunki glebowo-klimatyczne wyznaczają zespoły rodzajów i odmian drzew. Optymalny wybór to taki, który będzie odpowiadał potrzebom kraju, poszczególnych prowincji, miejscowości, uspołecznionego gospodarstwa rolno-leśnego.

Opracowanie i realizacja takich planów wymagają szkolenia i zaangażowania licznej kadry. W szczególności chodzi o to, aby wykwalifikowani technicy znajdowali się na wszystkich, nawet najniższych szczeblach organizacji gospodarczej. Na przykład technik sadzenia drzew powinien znajdować się w każdej gminie i w każdej spółdzielni a nawet brygadzie sadzenia i pielęgnacji lasu.

Podstawowym zadaniem gospodarki planowej i nowoczesnej w leśnictwie jest stworzenie bazy materiałowo-technicznej. Dwa elementy tej bazy przyciągają uwagę kierownictwa partii, państwa i resortu leś-

⁴ Por. G. Viers, op. cit., s. 193 - 206 i 211 - 213.

⁵ Nhân Dân, op. cit., s. 1-2.

⁶ Ibidem.

nictwa: selekcja nasion oraz urządzenia do pielęgnacji i eksploatacji lasu. Korzysta się z nasion krajowych i zagranicznych, przed sadzeniem poddaje szczegółowej kontroli, uodpornia na przykład przeciw niebezpiecznym bakteriom. Gminy, gospodarstwa państwowe i spółdzielnie oraz brygady leśne wyposażane są w nowoczesny sprzęt pielęgnacyjny oraz zmechanizowane środki transportu⁷.

Decydującym elementem modernizacji gospodarki leśnej jest zastępowanie lasu naturalnego lasem sadzonym. Urzeczywistnieniu tego planu służą ogólnonarodowe akcje sadzenia drzew. Z inicjatywy Ho-Chi-Mina od 1960 r. stały się one narodowym świętem sadzenia drzew. Miarą powodzenia akcji jest to, że od szeregu lat liczba wysadzonych drzew zwiększa się. I tak w 1960 r. w porównaniu z 1959 sześciokrotnie, w 1967 r. w porównaniu z 1960 siedmiokrotnie. W latach 1960 - 1965 wysadzono 1 660 milionów drzew różnych rodzajów i odmian. Średnio na głowę ludności przypada 90 drzew. Obszar zasadzony w tym okresie wynosi 830 000 ha, z tego obszar zasadzony przez ludność miast i wsi oraz przez spółdzielców wynosi 687 000 ha, a przez gospodarstwa państwowe 143 000 ha. W latach 1959-1969 zmeliorowano co najmniej 11500 ha lasu, poddano pielęgnacji 236 800 ha oraz poddano zabiegom sanitarnym 175 200 ha⁸.

Wobec braku siły roboczej, którą mogłoby dysponować leśnictwo, ogólnonarodowe akcje sadzenia drzew są pilną koniecznością. Powodzenie tej akcji zależy z jednej strony od wspomnianej bazy materiałowo-technicznej, a z drugiej od dobrej organizacji. Podział ludności na brygady, wyszkolenie brygadzystów, wyznaczenie terenu — dżungli lub brzegu morskiego, pasów ochraniających pola, obszaru przyszłych sadów, dróg, wzgórz i kotlin, stanowią podstawę dobrych wyników. Kwalifikacje i kompetencje brygadzystów odgrywają tutaj również znaczną rolę⁹.

Okres karencji lasu jest długi, w warunkach tropikalnych ulega jednak znacznemu skróceniu. Eksploatacja lasu w coraz większym stopniu staje się funkcjonalnie zależna od potrzeb całej gospodarki. Pozyskiwane drewno podlega klasyfikacji według przeznaczenia. Największe znaczenie mają tu takie kategorie, jak: statki, wagony, narzędzia rolnicze, podkłady, kopalniaki. Znaczny udział ma drzewo opałowe, natomiast nie przeznaczają się drzewa na papier, który w DRW jest pozyskiwany z trzciny bambusowej.

Eksploatacja lasu daje z roku na rok coraz lepsze wyniki. Ograniczamy się tutaj do danych z publikacji FAO. Szacuje się, że w 1965 r. obrobiono w tartakach 300 000 m³ drzewa, z czego na drzewo liściaste przypada 270 000 m³, a na iglaste 30 000 m³¹⁰.

⁷ Ibidem, s. 2-3.

⁸ Nhân Dân, 28 XI 1959 i 27 I 1970, s. 1.

⁹ Nhân Dân, 27 I 1970, s. 3.

¹⁰ Yearbook of Forest Products 1967, Rome 1968, FAO, s. 28.

Zużycie drzewa rośnie w zawrotnym tempie. Jak widać z załączonego niżej zestawienia, w ciągu dziesięciolecia 1955 - 1965 zużycie na głowę wzrosło dziewięciokrotnie.

Zużycie drzewa obrobionego w tartakach DRW w latach 1955 - 1965
(w m³ na 1 tys. ludności)

Drewno	Zużycie		
	1955	1960	1965
Iglaste	—	2	2
Liściaste	2	16	15
Razem	2	18	17

Źródło: Yearbook of Forest Products 1968, Rome 1968, FAO, s. XXVI.

Gospodarka drzewna jest nie tylko dalekowzroczna z punktu widzenia możliwości i potrzeb rozwojowych DRW, lecz również ze względu na zarysowujące się tendencje na światowym rynku drzewnym. Zapotrzebowanie na surowiec drzewny nieustannie wzrasta we wszystkich krajach. Kraje wysoko rozwinięte muszą pokrywać swoje potrzeby z importu. W Europie notuje się wzrost tych potrzeb zarówno w krajach socjalistycznych jak i kapitalistycznych. Zapotrzebowanie europejskich krajów socjalistycznych jest pokrywane z własnych lasów oraz z importu tak z krajów socjalistycznych jak i kapitalistycznych¹¹. Natomiast kraje kapitalistyczne sięgają po drzewo afrykańskie i azjatyckie. Z południowo-wschodniej Azji drzewo importują niektóre kraje europejskie, zwłaszcza Wielka Brytania oraz Japonia. Udział tego drzewa w bilansie krajów kapitalistycznych staje się coraz większy¹². W tych warunkach potencjał produkcyjny i eksportowy w zakresie surowca drzewnego i wyrobów drzewnych Demokratycznej Republiki Wietnamu będzie z pewnością miał coraz większy udział w obrotach z krajami socjalistycznymi oraz na rynku światowym.

FORESTRY AND TIMBER PRODUCTION IN THE DEMOCRATIC REPUBLIC OF VIET-NAM

Summary

Against the total area of 158.75 thousand sq. km. are woodland, of which 56.2 thousand sq. km. are forests available for use. In the afforested area there are 200

¹¹ T. Puchalski, *Bilans drzewny krajów RWPG*, Warszawa 1971, s. 52 i nast. oraz s. 213-248.

¹² *European Timber Trends and Prospects. A New Appraisal 1950 -1975*, New York 1964, UN, s. 167 - 217.

genera of trees divided into 12 000 species. Some of the species belong to the most precious in the world. Forestry is a vital part of the economy of democratic Viet-Nam. It supplies the building trade and other industries with raw materials. The forests screen the cultivated land and the villages from winds and moderate the climate.

The forests are developed by state farms and by co-operative farms. The proportions of the natural forests and the planted ones are constantly changing to the advantage of the latter. Planting trees is one of the nation-wide activities. In the years 1960 -1967 a total of 830.000 ha was planted with various genera and species of trees. In the same period the number of trees planted per year rose sevenfold. Based on the gained timber several well equipped industrial enterprises have been established. The lead is taken by timber intended for shipbuilding, farm machinery, sleepers and pit props. Paper is made of bamboo cane.